

บทที่ 5

สรุป

แหล่งเลี้ยงผึ้งโพรงในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งนิยมเลี้ยงในรังแบบขอนไม้ขูด โดยทำการล่อผึ้งโพรงตามธรรมชาติเข้ามาอาศัย

น้ำหนักรวงรังของผึ้งโพรงซึ่งภายในประกอบด้วย รวงผึ้งที่มีไข่ หนอน ดักแด้ น้ำหวาน เกสร และตัวเต็มวัย พบว่าในฤดูเลี้ยงมีน้ำหนักรวงรังของผึ้งโพรงเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 ± 1.4 กิโลกรัม และในฤดูฝนมีน้ำหนักเฉลี่ย 3.5 ± 1.4 กิโลกรัม

น้ำหนักของผึ้งโพรงในรอบปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2552 จำนวน 8 รัง มีน้ำหนักเพิ่มมากที่สุดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน และเพิ่มอีกครั้งในเดือนสิงหาคม หลังจากนั้นน้ำหนักผึ้งลดลงจนถึงรังในเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม และอีกครั้งเดือนกันยายน

การเคลื่อนย้ายรังผึ้งโพรงจากแหล่งเลี้ยงต้องทำในเวลาพลบค่ำเพื่อให้ผึ้งเข้ารังจนหมด และต้องเคลื่อนย้ายด้วยความระมัดระวังป้องกันการหลุดร่วงของรวงผึ้ง ส่วนการฆ่าผึ้งโพรงทั้งรังที่ดีที่สุด คือ วิธีเข้าตู้เย็นแช่แข็ง -20°C เป็นเวลา 1-2 คืน และรมด้วยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นเวลา 10 นาที

การฆ่ารังเพื่อสำรวจโครงสร้างภายใน พบว่าจำนวนไข่ หนอน และดักแด้ ของผึ้งโพรง ในฤดูแล้งนางพญาวางไข่ที่เป็นผึ้งงานโดยเฉลี่ยจำนวน 628 ± 63 ฟอง/รัง ไข่ผึ้งเพศผู้เฉลี่ย 40 ± 31 ฟอง/รัง ส่วนในฤดูฝนพบไข่ผึ้งงานเฉลี่ย 452 ± 70 ฟอง/รัง และไข่ผึ้งเพศผู้ 5 ± 5 ฟอง/รัง

หนอนของผึ้งโพรงในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งเป็นหนอนของผึ้งงานเฉลี่ยจำนวน 963 ± 180 ตัว/รัง ผึ้งเพศผู้ 135 ± 84 ตัว/รัง ส่วนฤดูฝนมีหนอนของผึ้งงานเฉลี่ยจำนวน $1,038 \pm 135$ ตัว/รัง และผึ้งเพศผู้ 1 ± 1 ตัว/รัง

ดักแด้ของผึ้งโพรงในฤดูแล้ง ซึ่งเป็นดักแด้ของผึ้งงานเฉลี่ยจำนวน $4,386 \pm 664$ ตัว/รัง ดักแด้ผึ้งเพศผู้เฉลี่ย 758 ± 312 ตัว/รัง ส่วนในฤดูฝนมีดักแด้ผึ้งงานเฉลี่ยเท่ากับ $3,549 \pm 721$ ตัว/รัง และผึ้งเพศผู้ 58 ± 58 ตัว/รัง

จำนวนรวมของไข่ หนอน และดักแด้ของผึ้งโพรง ในฤดูแล้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $6,910 \pm 1,033$ ตัว/รัง เป็นผึ้งงานเฉลี่ย $5,977 \pm 728$ ตัว/รัง และผึ้งเพศผู้จำนวน 933 ± 395 ตัว/รัง ส่วนในฤดูฝนมีจำนวนรวมของไข่ หนอน และดักแด้ของผึ้งโพรงทั้งหมดเฉลี่ย $5,103 \pm 899$ ตัว/รัง เป็นของผึ้งงานเฉลี่ย $5,039 \pm 867$ ตัว/รัง และผึ้งเพศผู้จำนวน 64 ± 64 ตัว/รัง

จำนวนตัวเต็มวัยของผึ้งโพรงทั้งหมดในฤดูแล้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $13,499 \pm 2,516$ ตัว/รัง เป็นตัวเต็มวัยของผึ้งงานเฉลี่ย $12,922 \pm 2,327$ ตัว/รัง และผึ้งเพศผู้เฉลี่ย 577 ± 242 ตัว/รัง ส่วนในฤดูฝนมีจำนวนตัวเต็มวัยของผึ้งโพรงทั้งหมดเฉลี่ย $8,654 \pm 1,538$ ตัว/รัง ซึ่งเป็นตัวเต็มวัยของผึ้งงานเฉลี่ย $8,574 \pm 1,492$ ตัว/รัง และตัวเต็มวัยผึ้งเพศผู้เฉลี่ย 80 ± 60 ตัว/รัง

พื้นที่รวงของผึ้งโพรง ในฤดูแล้งมีรวงผึ้งจำนวน 5-9 รวง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.9 ± 0.5 รวง โดยมีพื้นที่รวมของรวงผึ้งทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ $6,364 \pm 1,091$ ตารางเซนติเมตร ประกอบด้วยพื้นที่รวงของผึ้งงานเฉลี่ยเท่ากับ $5,302 \pm 929$ ตารางเซนติเมตร และผึ้งเพศผู้เฉลี่ย $1,062 \pm 334$ ตารางเซนติเมตร ส่วนพื้นที่เก็บน้ำหวานเฉลี่ย $1,044 \pm 415$ ตารางเซนติเมตร และพื้นที่เก็บเกสร 139 ± 33 ตารางเซนติเมตร ส่วนในฤดูฝนมีจำนวนรวง 3-10 รวง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.7 ± 0.5 รวง และมีพื้นที่รวงผึ้งทั้งหมดเฉลี่ย $4,303 \pm 710$ ตารางเซนติเมตร เป็นพื้นที่รวงผึ้งงานเฉลี่ยเท่ากับ $4,057 \pm 668$ ตารางเซนติเมตร และรวงผึ้งเพศผู้เฉลี่ย 245 ± 104 ตารางเซนติเมตร ส่วนพื้นที่เก็บน้ำหวานเฉลี่ย $1,021 \pm 561$ ตารางเซนติเมตร และพื้นที่เก็บเกสร 144 ± 40 ตารางเซนติเมตร

ปริมาตรรังของผึ้งโพรง พบว่าตลอดปีผึ้งโพรงเลือกอาศัยในโพรงขอนไม้ขุดเปล่าที่มีขนาด $19.2-52.9$ ลิตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.1 ± 2.1 ลิตร ส่วนปริมาตรที่ผึ้งเข้าครอบครองภายในรังขอนไม้ขุดตลอดปีมีปริมาตรตั้งแต่ $1.9-35.3$ ลิตร ค่าเฉลี่ยในฤดูแล้ง และฤดูฝนเท่ากับ 18.7 ± 3.3 และ 12.6 ± 2.4 ลิตรตามลำดับ โดยมีปริมาตรที่ผึ้งครอบครองในรังเท่ากับ 56.8 ± 8.7 และ 37.5 ± 5.4 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ ส่วนปริมาตรรังที่ไข่ หนอน และดักแด้ของผึ้งงานอาศัยอยู่ในฤดูแล้งเท่ากับ 24.1 ± 5.0 เปอร์เซ็นต์ และผึ้งเพศผู้ 13.7 ± 5.4 เปอร์เซ็นต์ ส่วนในฤดูฝนมีปริมาตรรังของไข่ หนอน และดักแด้ผึ้งงานเท่ากับ 20.8 ± 3.1 เปอร์เซ็นต์ และของผึ้งเพศผู้ 1.7 ± 1.7 เปอร์เซ็นต์

การทิ้งรังของผึ้งโพรงในภาคเหนือของประเทศไทย พบในเดือนพฤศจิกายน จำนวน 1 รัง และมากที่สุดระหว่างเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม จำนวน 4 รัง

น้ำหนักของตัวเต็มวัยของผึ้งโพรงในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่าผึ้งนางพญามีน้ำหนักตัวเฉลี่ย 171.9 มิลลิกรัม ผึ้งงานมีน้ำหนักตัวเฉลี่ย 65.7 มิลลิกรัม และผึ้งเพศผู้มีน้ำหนักตัวเฉลี่ย 88.3 มิลลิกรัม

อุณหภูมิ ความชื้น ปริมาณน้ำฝน และแสงแดด เป็นปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตของพืชที่เป็นแหล่งอาหารของผึ้ง ซึ่งไม่แสดงความสัมพันธ์การเพิ่มหรือลดจำนวนประชากร